מַאי גּוֹבָּה אֶת הַכֹּל, הלא רק מָנֶה וּמָאתַיִם שהם תקנת הכתובה, הוּא דְּאִית לָהּ – זהו מה שיש לה בכתובתה, שמאחר שהוא עצמו לא הוסיף לה כלום, לא שייך כאן לשון 'הכל' שמשמעותו שיש עיקר ותוספת. ועל כרחך מדובר במשנה זו שכתב לה מרצונו, ואין להוכיח מכאן שלאלמנה מן האירוסין יש כתובה מתקנת חכמים.

מביאה הגמרא ראיה נוספת שיש חיוב כתובה מן האירוסין: וְאֶלָּא מְדָּתָנֵי – מכך ששנה רַב חִיָּיא בַּר אַמֵּי, אִשְׁתּוֹ אֲרוּסָה שמתה, לֹא אוֹנֵן – אין חל על הארוס דין אונן להיאסר באכילת קדשים כדין בעל שמתה אשתו, וְלֹא מְטַמֵּא לָהּ אם הוא כהן, שכיון שעדיין לא בא לידי קירוב בשר, אינה נחשבת 'שארו', וְכֵן הִיא – ארוסה שמת בעלה, לֹא אוֹנֶנֶת עליו, וְלֹא מְטַמְּאָה לוֹ – בין כהנת ובין ישראלית אין עליה מצוה להיטמא לו, ואף שלשבעת הקרובים מצוה להיטמא ולהתעסק בקבורתם, אין אמור דין זה כי אם על אשתו הנשואה ולא הארוסה, וכן אם מֵתָה הארוסה, הארוס אֵינוֹ יוֹרְשָׁהּ, משום שאינה נחשבת 'שארו', אולם אם מֵת הוּא – הארוס, גּוֹבֶה הארוסה את כְּתוּבָּתָהּ. מבואר אם כן בברייתא זו שיש כתובה לארוסה מעיקר הדין.

דוחה הגמרא: דִּלְמָא מדובר דְּכָתַב לָהּ מרצונו, ולכן גובה כתובתה. וְכִי תֵּימָא – ואם תאמר לשאול, אם אכן מדובר דְּכָתַב לָהּ להתחייב מרצונו, מַאי לְמֵימְרָא – מה החידוש בדבר, יש להשיב על כך, שאכן דין פשוט הוא ואין צריך לשנותו, ואך את הדין שאם מֵתָה, הארוס אֵינוֹ יוֹרְשָׁהּ, אִיצְטְרִיכָא לֵיהּ – הוצרכה הברייתא להשמיענו, ומשום כך שנה התנא אף את דין הכתובה כשמת הוא.

מאחר ואין הוכחה שיש כתובה מן האירוסין מתקנת חכמים, הרי שבהכרח מה שחזר אביי מדבריו (לעיל יז:) לחלק שבמקום שכותבים כתובה ואין הכתובה ביד האשה יוכל הבעל לטעון פרעתי אף שהוא מעשה בית דין, הוא לא משום שאם כך כיצד תגבה אלמנה מן האירוסין, שהלא אין לנו מקור כלל לכך שיש לה כתובה. לפיכך מבארת הגמרא שההכרח של אביי לחזור בו מדבריו הוא ממקום אחר: אֶלָּא אַבַּיֵי מְנוּפֵּהּ דְּמַתְנִיתִין קָא הָדַר בֵּיהּ – אביי שחזר בו מהחילוק בין מקום שכותבים כתובה למקום שאין כותבים, ושבשניהם גובה האשה כתובתה, ומשום שהטוען אחר מעשה בית דין לא אמר כלום, הוא מדברי המשנה עצמה שהביאה הגמרא (לעיל יז:), 'הוציאה גט ואין עמו כתובה גובה כתובתה', דְּאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ – שאם עולה על דעתך לומר שמשנה זו, שמבואר בה שגובה ללא כתובה, בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כּוֹתְבִין כְּתוּבָּה עֶסְקִינַן, והטעם שאין הבעל יכול לטעון שפרע אינו משום שאין טוענים אחר מעשה בית דין, אלא משום דְּגֵט הֲיֵינוּ כְּתוּבָּתָהּ – שהגט שעמו מתגרשת משמש גם כשטר הכתובה, יש להקשות, אָמְטוּ גֵּט מָנֶה מָאתַיִם כְּתִיב בֵּיהּ – וכי מוזכר בגט חיוב הכתובה של מנה או מאתים שנוכל לומר שכאשר אוחזת האשה את הגט יש בכך הוכחה שלא נפרע חיוב זה. וְכִי תֵּימָא – ואם תאמר ליישב שאכן יש הוכחה בגט על חיוב הבעל, וזאת מִכְּיָון דְּתַקִּינוּ רַבָּנַן לְמַגְבָּא לָהּ – שתיקנו חכמים כתובה למתגרשת, כְּמַאן דִּכְתִיב בֵּיהּ דָּמֵי – נחשב הגט כאילו כתוב בו חוב הכתובה, עדיין קשה, אף אם יש בכך הוכחה על עיקר החיוב, מכל מקום הרי יוכל הבעל לְטַעֲוֹן וְלֵימָא [–ולומר] 'פָּרַעְתִּי את הכתובה', ובכאשר יטען כן אין בגט הוכחה שלא כדבריו. וְכִי תֵּימָא – ואם תאמר שיש להוכיח אף זאת שלא פרע, ומשום דְּאָמְרִינַן לֵיהּ לבעל, אִי כדבריך שפָּרַעְתָּהּ את כתובתה אִיצְּעֵי לָךְ לְמֵיקְרָעֵיהּ – היה לך לקרוע את הגט, ומכך שהגט עדיין בידה של האשה, מוכח שלא פרעת אותו, אין זו הוכחה כלל, כיון דְּאָמַר לָךְ – ישיב לנו הבעל, לֹא שָׁכַחְתָּן – לא הניחה לי האשה לקרוע את הגט, שְׁמָטְרָה, בָּעֶינָא לְאַפּוֹכֵי בֵּיהּ – רצוני להינשא לאחר ולכן צריכה אני את הגט להוכיח על הגירושין. וְכִי תֵּימָא – ואם תאמר שמכל מקום ניתן להוכיח ממה שהגט בידה שלא פרע, ואין הבעל יכול לטעון שלא קרע את הגט בכדי שישאר בידה להוכחה על הגירושין, משום שאָמְרִינַן לֵיהּ – אומרים אנו לבעל, אִיצְּעֵי לָךְ לְמֵיקְרָעֵיהּ – היה לך לבקש לקרוע את הגט, וּמִכְּתַב אַגֵּבֵיהּ – ולכתוב עליו, גִּיטָּא דִּנְן דְּקַרְעֻנּוּהוּ – גט זה שקרענו לֹא מְשׁוּם דְּגִיטָּא פְּסוּלָה הוּא, אֶלָּא כִּי הֵיכִי דְּלֹא תִּגְבֵּי בֵּיהּ זִמְנָא אַחֲרִיתִי – כדי שלא תגבה בו פעם אחרת, ושוב נוכיח מכך שהגט בידה שאכן לא פרע, אין זו הוכחה, מכיון שישיב על כך הבעל, אָמְטוּ כָּל דְּמַגְבֵּי בְּבֵי דִּינָא מַגְבֵּי – וכי כל גביית חוב נעשית בבית דין, הלא יתכן שגבתה את הגט שלא בבית דין ולא היה שם מי שיכתוב כך, ומשום כך לא הניחה לי האשה לקרוע את הגט. ואם כן אין הוכחה מהגט עצמו על כך שלא נפרע הכתובה, ויש לחזור ולהקשות כיצד תגבה האשה את כתובתה עם הגט שבידה הלא יטען הבעל שכבר פרע את הכתובה. ועל כרחך מה שאין הבעל יכול לטעון שפרע הוא כדברי רבי יוחנן שהטוען אחר מעשה בית דין לא אמר כלום, ומשום כך חזר בו אביי מדבריו:

משנה

המשנה ממשיכה לדון בענייני השבת אבידה בשטרות: מָצָא גִּיטֵּי נָשִׁים, וְשטרות שִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים, או שמצא דַּיְיתִיקֵי – שטרי צוואת שכיב מרע [–חולה מסוכן העומד למות], שכתוב בהם שציוה בשעת חליו לתת נכסיו לפלוני, או אם מצא שטר מַתָּנָה – של בריא, וְשׁוֹבְרִין – שובר שכותב המלוה ללוה לראיה שפרע לו כל החוב או מקצתו, בכל שטרות אלו הדין הוא שהֲרֵי זֶה לֹא יַחֲזִיר את השטר, לא לכותב השטר ולא למי שנכתב עבורו, שהמוצא גט לא יחזירו לא לבעל ולא לאשה, וכן לא יחזיר את שטר השחרור לעבד, ואת שטר המתנה של השכיב מרע או של הבריא לא יחזיר למקבל, ואת השובר לא יחזיר לא ללוה ולא למלוה, משום שֶׁאֲנִי אוֹמֵר – שיש לחשוש ולומר שמא כְּתוּבִין הָיוּ שטרות אלו על מנת למסרם, וחזר בו הכותב וְנִמְלַךְ עֲלֵיהֶן שֶׁלֹּא לִתְּנָן, וממנו נפלו, ולכך אין להחזירם לזה שנכתב השטר עבורו:

גמרא

מדייקת הגמרא: מבואר במשנה שמָּצָא – הטעם שאין מחזירים לאשה את הגט שנמצא, הוא משום שיש לחשוש דְּנִמְלַךְ שֶׁלֹּא לִתְּנָן – שמא נמלך הבעל לבסוף שלא לגרש את אשתו, ומשמע הָא – אך אם אָמַר הבעל לאלו שמצאו את הגט, תְּנוּ עתה את הגט לאשתי, שרצוני לגרשה, נוֹתְנִין לה את הגט ומתגרשת בו, וַאֲפִילּוּ אם נמצא הגט לִזְמַן מְרוּבֶּה – זמן רב לאחר שנאבד, ואין חוששים שמא גט זה כתבו אדם אחר שהיה שמו ושם אשתו שוים לשם הבעל והאשה שלפנינו.

הגמרא מקשה על הדיוק ממשנתינו ממשנה אחרת: וּרְמִינְהוּ – ויש להקשות על דיוק זה ממה ששנינו בגיטין (כז.), שליח הַמֵּבִיא גֵּט וְאָבַד הֵימֶנּוּ ושוב מצאו, אם מְצָאוֹ לְאַלְתַּר – זמן מועט לאחר שאבד, כָּשֵׁר הגט לגרש בו, אך אִם לָאו – אם לא מצאו אלא לאחר זמן, פָּסוּל לגרש בו, שיש לחשוש שמא גט זה שנמצא אינו אותו הגט שאבד אלא כתבו אדם אחר. ומבואר שאין לגרש באותו הגט ושלא כמו שמשמע ממשנתינו שיכול לגרש בו, אף כשנמצא לאחר זמן.

רבה מתרץ סתירת המשניות: אָמַר רַבָּה, לֹא קַשְׁיָא, כָּאן, במסכת גיטין מדובר בְּמָקוֹם שֶׁהַשַּׁיָּרוֹת מאותו מקום הכתוב בגט מְצוּיוֹת, ולכך יש לחשוש שמא אכן גט זה שנמצא אינו של אדם זה אלא של אדם אחר, ואילו כָּאן במשנתינו מדובר בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הַשַּׁיָּרוֹת מְצוּיוֹת, ולכך אין לחשוש שמא אדם אחר כתב את הגט, שהרי אין מצוי שיבוא הגט מאותו מקום לכאן.

מוסיפה הגמרא בדעת רבה: וַאֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁהַשַּׁיָּרוֹת מְצוּיוֹת, שאמרו שאין מגרשים בגט זה שמא אדם אחר כתבו, וְהוּא – דין זה הוא דווקא באופן שֶׁהוּחְזְקוּ שְׁנֵי יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן בְּעִיר אַחַת – שידוע לנו שבעיר שהוזכרה בגט ישנם שני אנשים ששמותיהם שוים וכגון שקראו לשניהם 'יוסף בן שמעון', וכן שמות נשותיהם שוים, ולכך יש לחשוש שמא גט זה נכתב על ידי האחר ונפל ממנו, אך אם לא הוחזקו בעיר ההיא שני אנשים ששמותיהם שוים, אין

המשך בעמוד פא

לחשוש שמא אכן יש שם אדם נוסף ששמו כן, וכן אין לחשוש
שמא יש עיר נוספת במקום אחר ששמה כשם העיר הכתובה
בשטר, שכיון שלא הוחזק לפנינו כן, תולים אנו שאותו אדם
הנמצא לפנינו הוא זה שכתב את הגט וממנו נפל. **דְּאִי לֹא תֵּימָא**
הָכִי – שאם לא תאמר כן, **קַשְׁיָא דְּרַבָּה אַדְּרַבָּה** – יקשה סתירה
מדברי רבה במקום אחר על חילוקו שחילק כאן, שכן היה מעשה
דְּהַהוּא גִּיטָּא דְּאִשְׁתְּכַח בֵּי דִּינָא דְּרַב הוּנָא – שנמצא בבית דינו של
רב הונא גט שהובא לבית הדין כדי לקיים החתימות, **דַּהֲוָה כָּתוּב**
בֵּיהּ – והיה כתוב בו שנכתב **בְּשׁוּשִׁיבֵי מָתָא דְּעַל רָכִים נַהֲרָא** – בעיר
'שוירי' שעל יד נהר 'רכיס', ולאחר שקיימוהו בא אדם ששמו ושם
אשתו היו כשמות שנכתבו בגט, ואמר שממנו נפל הגט, ולא
הוחזק באותו המקום שיש אדם נוסף ששמו כשם הכתוב בגט
שנמצא, **וְאָמַר רַב הוּנָא**, אף שבעיר שוירי לא הוחזק אדם נוסף
בשם זה, מכל מקום

חֲיִישִׁינַן לִשְׁנֵי שְׁווּרֵי – יש לחשוש שמא ישנה עוד עיר ששמה 'שווירי' ובה יש אדם ששמו כשם זה, והגט שנמצא כאן כתב הוא, ואין להחזירו לזה שלפנינו שטוען שהוא היה השליח וממנו נפל.

וְאָמַר לֵיהּ רַב חִסְדָּא תלמידו של רב הונא לְרָבָה שהיה אף הוא מתלמידיו, פּוֹק עַיֵּין בָּהּ – צא ועיין בדין זה, דִּלְאוּרְתָּא בָּעֵי מִינָּךְ רַב הוּנָא – שלערב ישאל רב הונא לדעתך בזה. נָפַק דָּק וְאַשְׁכַּח – עיין בדבר ומצא משנה שאפשר להוכיח ממנה דין זה, דְּתָנַן במשנה לקמן (כ.), כָּל מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין – כל שטר שקיימוהו בית דין, שמצאוהו חֲרֵי זֶה יַחֲזִיר אותו למי שנכתב עבורו, שכיון שקיימוהו בבית דין אין לחשוש שמא נמלך עליו שלא ליתנו. ומבואר שאין חוששים שמא נכתב השטר על ידי אדם אחר מעיר אחרת ששמה כשם העיר הכתובה בשטר, ושלא כדעת רב הונא.

ומוכיחה הגמרא ממעשה זה: וְהָא בֵּי דִּינָא דְּרַב הוּנָא דְּכִי מָקוֹם שֶׁהַשַּׁיירוֹת מְצוּיוֹת דָּמֵי – והרי בית דינו של רב הונא נחשב במקום שהשיירות מצויות, שכולם רגילים לדון שם, וְקָא פָּשִׁיט רַבָּה – ועל מקום זה פסק רבה יַחֲזִיר, אַלְמָא מבואר מכאן, שאף במקום שהשיירות מצויות אֵי הוּחְזְקוּ באותו מקום שנכתב בגט שֶׁנֵּי יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן, אִין – יש לחשוש ואין להחזירו, אֲבָל אִי לָא הוחזקו באותו מקום שנים ששמותיהם שווים, לָא חוששים שמא ישנה עיר נוספת ששמה כשם עיר זו, ומחזירים את הגט.

הגמרא מביאה שרבה עשה כהוראתו: עֲבַד רַבָּה עוּבְדָא (כְּהָהוּא גִּיטָּא דְּאִשְׁתְּכַח) – עשה רבה מעשה בגט שנמצא בֵּי כִּיתָּנָא [–בבית הכותנה] דְּפוּמְבְּדִיתָא, כְּשֶׁמַּעְתֵּיהּ – כפי שיטתו והחזיר את הגט. ונחלקו הלשונות באיזה מקום נמצא הגט ומטעם מה פסק רבה להחזירו, אִיכָּא דְּאָמְרִי שהגט נמצא הֵיכָא דִּמְזַבְּנֵי כִּיתָּנָא – במקום שמוכרים את הכותנה, וְהוּא – ולפי זה הטעם שפסק להחזיר את הגט הוא משום שֶׁלֹּא הוּחְזְקוּ באותו מקום הכתוב בגט שנים ששמותיהם שווים, ולכך אין חוששים שמא ישנה עיר אחרת ששמה כשם עיר זו, וְאַף עַל גַּב דְּשָׁכִיחִין שַׁיָּירָתָא – שהשיירות מצויות באותו מקום, שהרבה אנשים באים לקנות שם, אין לחשוש. וְאִיכָּא דְּאָמְרֵי שהגט נמצא הֵיכָא דְּתָרוּ כִּיתָּנָא – במקום ששורים את הכותנה, וְאַף עַל גַּב דְּהוּחְזְקוּ באותו מקום הכתוב בגט שנים ששמותיהם שווים, מכל מקום כיון דְּלֹא שְׁכִיחָא שַׁיָּירוֹת במקום זה, אין לחשוש שמא נפל שם גט מאדם אחר.

הגמרא מביאה דעת רבי זירא בדין זה: רַבִּי זֵירָא רָמֵי מַתְנִיתִין אֲפָרְיֵיתָא וּמַשָּׁנֵי – הקשה סתירה מהמשנה בגיטין שהובאה לעיל לברייתא, ותירצה. וקושיתו היא, תָּנַן במשנה בגיטין הַמֵּבִיא גֵּט וְאָבַד הֵימֶנּוּ, מָצְאוּ לְאַלְתַּר כָּשֵׁר, וְאִם לַאו פָּסוּל. ומבואר שחוששים שמא גט זה שנמצא נכתב על ידי אדם אחר, וּרְמִינְהִי ממה ששנינו בברייתא, מָצָא גֵּט אִשָּׁה בַּשּׁוּק, בְּזְמַן שֶׁהַבַּעַל מוֹדֶה שגירש בו את אשתו יַחֲזִיר לְאִשָּׁה, ואם אֵין הַבַּעַל מוֹדֶה לֹא יַחֲזִיר לֹא לָזֶה – לבעל וְלֹא לָזֶה – לאשה, שמא אכן לא נתן הבעל עדיין את הגט לאשה ולא נתגרשה, וממנו נפל. קָתָנֵי מִיהַת – מכל מקום מבואר בברייתא שבְּזְמַן שֶׁהַבַּעַל מוֹדֶה יַחֲזִיר לְאִשָּׁה, ומשמע שבכל אופן יחזיר וַאֲפִילּוּ אם מצאו לִזְמַן מְרוּבֶּה לאחר שאבד, ומבואר שאין חוששים שמא נכתב על ידי אדם אחר שהיה שמו שווה, ושלא כדברי המשנה. וּמַשָּׁנֵי רבי זירא לסתירה זו, כָּאן – המשנה בגיטין מדברת בְּמָקוֹם שֶׁהַשַּׁיָּירוֹת מְצוּיוֹת, ולכך יש לחשוש שנפל הגט במקום זה מאדם אחר, וְכָאן – והברייתא מדברת בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הַשַּׁיָּירוֹת מְצוּיוֹת, ולכך אין לחשוש שנפל במקום זה מאדם אחר.

הגמרא מביאה שתי לשונות בביאור דעת רבי זירא: אִיכָּא דְּאָמְרֵי שמה שאמר רבי זירא שבמקום ששיירות מצויות אין מחזירים, וְהוּא – היינו באופן שֶׁהוּחְזְקוּ באותו מקום שנים ששמותיהם שווים, ורק באופן זה הדין הוא דְּלֹא נָהֲדַר – שלא להחזיר את הגט, וְהֵיינוּ דְּרַבָּה – ולפי זה דעתו של רבי זירא היא כדעת רבה, וכמו שנתבאר דעתו לעיל. וְאִיכָּא דְּאָמְרֵי שלדעת רבי זירא אַף עַל גַּב דְּלֹא הוּחְזְקוּ שנים ששמותיהם שווים לֹא נָהֲדַר את הגט אם השיירות מצויות, שיש לחשוש לעיר אחרת ששמה כשם עיר זו שיש בה אדם ששמו ושם אשתו שווים, וּפְלִינָא דְּרַבָּה – ולביאור זה רבי זירא חולק על רבה, שלדעת רבה אין לחשוש לכך.

הגמרא דנה בטעם שרבי זירא לא הקשה את הסתירה כרבה. מקשה הגמרא: בְּשֶׁלָּמָא רַבָּה שהקשה סתירה ממשנתינו למשנה בגיטין, מובן שלֹא אָמַר כְּרַבִּי זֵירָא – שלא הקשה מברייתא כרבי זירא, משום שמַתְנִיתִין אֲלֵיבָּא לֵיהּ לְאַקְשׁוֹיֵי – הסתירה ממשנה על משנה קשה יותר מסתירה מהמשנה על הברייתא, שיתכן שהברייתא אינה נכונה, אֶלָּא רַבִּי זֵירָא שהקשה מברייתא, מַאי טַעְמָא לֹא אָמַר כְּרַבָּה – מדוע לא הקשה ממשנתינו כמו שהקשה רבה.

מתרצת הגמרא: אָמַר לָךְ רבי זירא, ממשנתינו אין להוכיח שאין חוששים לאדם אחר, שכן מִי קָא תָנֵי – האם נאמר בפירוש במשנה מה שדייקו לעיל הָא אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין וַאֲפִילּוּ לִזְמַן מְרוּבֶּה, הלא במשנה נאמר רק 'שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן שלא ליתנן', וּדְלָמָא אמנם יש לדייק מהמשנה הָא אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין, אך לא כמו שדייקו לעיל שאף אם נמצא הגט לזמן מרובה, אלא וּלְעוֹלָם זה דווקא כִּדְקָיְימָא לָן – כפי שנאמר במשנה בגיטין, שדווקא אם נמצא לְאַלְתַּר ולא אם נמצא לזמן מרובה. ולכך אין להקשות ממשנתינו אלא מהברייתא.

מבררת הגמרא: לְמַאן דְּאָמַר – לאותם שאמרו לעיל שלְרַבִּי זֵירָא אם נמצא הגט בְּמָקוֹם שֶׁהַשַּׁיָּירוֹת מְצוּיוֹת אין להחזירו וְאַף עַל גַּב שֶׁלֹּא הוּחְזְקוּ שְׁנֵי יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן, וּפְלִינָא דְּרַבָּה – וחולק הוא בדין זה על רבה, בְּמַאי קָא מִיפַּלְגִי – מהו שורש מחלוקתם.

מבארת הגמרא: מחלוקתם היא בהבנת המשנה שהובאה לעיל 'כל מעשה בית דין הרי זה יחזיר'. רַבָּה סָבַר דְּקָתָנֵי – מה ששנינו במשנה כָּל מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין חֲרֵי זֶה יַחֲזִיר, מדובר דְּאִשְׁתְּכַח בְּבֵית דִּין עֲסָקִינַן – שנמצא אותו השטר בבית הדין, וּבֵית דִּין הרי הוא כְּמָקוֹם שַׁהַשַּׁיָּירוֹת מְצוּיוֹת, ובכל זאת נאמר במשנה שיחזיר את השטר, ובהכרח יש לתרץ שמה ששנינו במשנה בגיטין שאם מצאו במקום שהשיירות מצויות לא יחזיר, וְהוּא – היינו באופן שֶׁהוּחְזְקוּ באותה העיר שנים ששמותיהם שווים, ולכך לֹא יַחֲזִיר, אך אם לֹא הוּחְזְקוּ, יַחֲזִיר.

וְרַבִּי זֵירָא אָמַר לָךְ, אין להוכיח מהמשנה ההיא, שכן מִי קָתָנֵי בפירוש במשנה כָּל מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין שֶׁנִּמְצְאוּ בְּבֵית דִּין יחזיר, הלא כָּל מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין יַחֲזִיר קָתָנֵי במשנה, וּלְעוֹלָם מדובר באופן דְּאִשְׁתְּכַח אַבָּרֵאי – שנמצא חוץ לבית דין במקום שאין השיירות מצויות, ולכך אמרה המשנה שיכול להחזיר, אך אם נמצא במקום שהשיירות מצויות לא יחזיר אף באופן שלא הוחזקו שנים ששמותיהם שווים.

תירוצים נוספים לסתירת משנתינו עם המשנה בגיטין: רַבִּי יִרְמְיָה אָמַר, במשנתינו מדובר כְּגוֹן דְּקָא אָמְרֵי עֵדִים – שאומרים העדים החתומים על הגט, מַעוֹלָם לֹא חָתַמְנוּ אֶלָּא עַל גֵּט אֶחָד שֶׁל יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן, ולכך אין לחשוש שמא נפל מאדם אחר, שכן העדים לא חתמו על גט אחר.

מקשה הגמרא: אִי הָכִי מַאי לְמֵימְרָא – מה באה המשנה לחדש בזה, הרי פשוט הוא שבאופן זה אין לחשוש לכלום. מתרצת הגמרא, מַהוּ דְּתֵימָא, לֵיחוּשׁ דִּלְמָא אִתַּרְמֵי שְׁמָא כִּשְׁמָא וְעֵדִים כְּעֵדִים – שיש לחשוש שמא אירע הדבר והן שמות הבעל והאשה והן שמות העדים היו שווים, ולכך אף שאמרו העדים שחתמו על גט אחד, יש לומר שהם חתמו על הגט השני, אך גט זה שלפנינו חתמו עדים אחרים לאדם אחר והיו שמותיהם שווים, קָא מַשְׁמַע לָן המשנה שאין לחשוש לכך.

תירוץ נוסף: רַב אַשֵׁי אָמַר, במשנתינו מדובר שאמר השליח שיש לו סימן שגט זה הוא הגט שאבד ממנו, וּכְגוֹן דְּקָא אָמַר, נָקֵב יֵשׁ בּוֹ בגט בְּצַד אוֹת פְּלוֹנִית, ואכן היה בגט שנמצא סימן זה, ולכך אין לחשוש שמא נפל מאדם אחר.

מבארת הגמרא: וְדַוְקָא אמר רב אשי שהשליח נתן סימן שיש נקב בְּצַד אוֹת פְּלוֹנִית, שזהו סימן מובהק, אֲבָל אם אמר שיש בגט נָקֵב בָּעַלְמָא – במקום כל שהוא, אף שאכן נמצא בגט נקב זה, לֹא – אין מחזירים את הגט, שרַב אַשֵׁי מְמַפְּקָא לֵיהּ – היה לו ספק במה

המשך בעמוד פג

שאמרו חכמים שמחזירים אבידה לבעליה **בְּסִימָנִים** – על פי סימן [רגיל שאינו מובהק], **אִי דְּאוֹרַיְיתָא** – האם דין זה נלמד מהתורה, ואם כן מועיל הסימן אף לענין איסורים, וכגון להחזיר גט על פי סימן שאינו מובהק שנותן השליח, **אִי דְּרַבָּנַן** – או שאינו מועיל מהתורה אלא מתקנת חכמים, ויש להם כח לעשות כן בדיני ממונות כיון ש'הפקר בית דין הפקר', אך באיסורים כגון להחזיר גט על פי הסימן ובכך להתיר אשת איש אין להם כח, ואין להחזיר את הגט אלא בסימן מובהק שהוא ודאי מועיל אף מהתורה.

מספרת הגמרא: **רַבָּה בַּר בַּר חָנָה**